

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M. K.**, bývajúcej v K., **2/ V. K.**, bývajúceho v K., zastúpených JUDr. A. K., advokátkou so sídlom v K., proti žalovanej **U.**, so sídlom v K., zastúpenej JUDr. A. Z., advokátkou so sídlom v K., **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 12 C 182/1998, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. marca 2009 sp. zn. 1 Co 123/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ do 3 dní náhradu trov dovolacieho konania v sume 179,55 € na účet JUDr. A. K., advokátky so sídlom v K., ktorý je vedený v P., a.s. Košice pod č. X..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II rozsudkom z 15. novembra 2004 č.k. 12 C 182/1998-152 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/ a 2/ domáhali náhrady škody spôsobenej žalovanou. Žalobou uplatnený nárok pozostával z náhrady nákladov na výživu pozostalých a z náhrady nákladov spojených s pohrebom M. K. (manžela žalobkyne 1/ a otca žalobcu 2/), ktorý zomrel X. po tom, ako bol 22. a potom znovu 23. marca 1996 prijatý na protialkoholickú záchytnú stanicu žalovanej. Súd prvého stupňa vychádzajúc z výsledkov dokazovania vykonaného aj znaleckými posudkami a výpoveďami svedkov dospel k záveru, že zo strany žalovanej nedošlo k zanedbaniu lekárskej ani inej starostlivosti, a že je nepodložené tvrdenie žalobcov, v zmysle ktorého smrť M. K. spôsobil násilným konaním niektorý zamestnanec žalovanej. Vzhľadom na to, že žalobcovia neuniesli dôkazné bremeno a nepreukázali zodpovednosť žalovanej za spôsobenú škodu v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka, zamietol ich žalobu ako neopodstatnenú. Rozhodol aj o trovách konania.

Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Košiciach uznesením z 8. septembra 2005 sp. zn. 1 Co 95/2005 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je neúplné a vecne nesprávne, lebo sa zaoberá zodpovednosťou žalovanej za škodu iba v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka, nie však aj v zmysle § 420a Občianskeho zákonníka upravujúceho objektívnu zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkovou činnosťou (o prípad takej zodpovednosti môže ísť tiež vtedy, keď zdravotná starostlivosť nie je poskytnutá lege artis). Odvolací súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že k zraneniu M. K., ktoré bolo príčinou jeho smrti, došlo v čase od prvého ošetrovania po prevoze do protialkolickej záchytnej stanice a počas pobytu v nej, takže zodpovednosť žalovanej za ublíženie na jeho zdraví je daná (§ 420a Občianskeho zákonníka). Odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodu, že vykonané dokazovanie nedávalo dostatok skutkových podkladov pre rozhodnutie o výške žalobou uplatneného nároku.

Okresný súd Košice II, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, na základe výsledkov doplneného dokazovania rozsudkom z 25. januára 2007 č.k. 12 C 182/1998-293 žalovanú zaviazal zaplatiť žalobkyni 1/ do 3 dní sumu 112 991 Sk. Žalovanej uložil tiež povinnosť zaplatiť v rovnakej lehote žalobcovi 2/ sumu 259 600 Sk a do budúcnosti 2 000 Sk mesačne počnúc 1. februárom 2007, vždy do 20. dňa v mesiaci. Žalobu žalobcov 1/ a 2/ vo zvyšku zamietol. Žalovanú napokon zaviazal zaplatiť žalobcom náhradu trov konania a na účet súdu súdny poplatok. V odôvodnení rozhodnutia označil za neopodstatnenú námietku, že F. (predchádzajúci názov žalovanej) nie je pasívne vecne legitimovaná z dôvodu, že na základe rozhodnutia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 22. novembra 2004 č. 23099-10/2004 bolo jej oddelenie – Centrum pre liečbu drogových závislostí s účinnosťou od 21. decembra 2004 prevedené do novovzniknutej príspevkovej organizácie, C., a rozhodnutím toho istého ministerstva z 22. novembra 2004 č. 23099-7/2004 bol na túto novovzniknutú organizáciu prevedený všetok súvisiaci majetok, práva a povinnosti, ako aj záväzky známe a neznáme. Záver o neopodstatnenosti uvedenej námietky vyvodil súd prvého stupňa z toho, že v delimitačnom protokole zo 17. decembra 2004 taxatívne vymedzujúcim predmet prevodu nebol sporný záväzok uvedený a žalovaná nevedela preukázať iný rozsah prevodu majetku, práv a záväzkov. Súd prvého stupňa v ďalšom poukázal na ustanovenie § 448 Občianskeho zákonníka a uviedol, že žalobcovia sú osoby, ktorým bol zomrelý povinný poskytovať výživu v zmysle § 95 Zákona o rodine. Keďže za života M. K. nedošlo k stanoveniu vyživovacej povinnosti, prejudiciálne určil

výšku výživného pre účely tohto konania. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania ustálil, že žalobca 2/ je síce plnoletý, vzhľadom na svoj zlý zdravotný stav však nie je schopný sám sa živiť. Vychádzajúc z príjmu M. K. (8 855 Sk mesačne) uzavrel, že žalobcovi 2/ patrí výživné 2 000 Sk mesačne (nadväzne na to rozhodol o povinnosti žalovanej zaplatiť mu výživné za uplynulé obdobie a určené výživné mu platiť v budúcom období). Na základe zistenia osobných, rodinných, majetkových, zdravotných a sociálnych pomerov žalobkyne 1/ určil, že jej patrí výživné 2 000 Sk mesačne (nadväzne na to rozhodol o povinnosti žalovanej zaplatiť jej výživné za uplynulé obdobie; s poukazom na výšku vdovského dôchodku priznaného žalobkyni 1/ neuložil žalovanej do budúca povinnosť platiť výživné). Žalobe vyhovel aj v časti, ktorou sa žalobcovia domáhali uhradenia nákladov na pohreb. Vo zvyšku žalobu ako neopodstatnenú zamietol.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 26. marca 2009 sp. zn. 1 Co 123/2007 napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť do 3 dní žalobkyni 1/ sumu 3 750,38 € a žalobcovi 2/ sumu 6 891,06 €; v prevyšujúcej časti ich žalobu zamietol. Rozhodol tiež o trovách konania. Vo výroku o poplatkovej povinnosti žalovanej rozsudok súdu prvého stupňa zrušil. V odôvodnení pripomenul obsah svojho zrušujúceho uznesenia z 8. septembra 2005 sp. zn. 1 Co 95/2005, na záveroch ktorého zotrval. Uviedol, že vzhľadom na postavenie protialkolickej záchytnej stanice bolo potrebné starostlivosť o osoby pod vplyvom alkoholu zachytené v tomto zdravotnom zariadení považovať za špecifický druh zdravotnej starostlivosti, s ktorou súvisí aj špecifická zodpovednosť zdravotného zariadenia – objektívna zodpovednosť podľa § 420a ods. 1 a 2 písm. a/ Občianskeho zákonníka. Keďže žalovaná nepreukázala žiadne skutočnosti, ktoré by ju v zmysle § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka zbavili zodpovednosti, zodpovedá za škodu, ktorá vznikla žalobcom ako pozostalým v dôsledku úmrtia M. K.. Dodal, že v danom prípade by zodpovednosť žalovanej bolo možné vyvodiť aj z § 420 Občianskeho zákonníka, lebo o porušenie právnej povinnosti, v príčinnej súvislosti s ktorým bola spôsobená škoda, nemusí ísť len v prípade smrti zachyteného spôsobenej priamym fyzickým útokom personálu protialkolickej záchytnej stanice, ale tiež v prípade zanedbania povinnosti tohto personálu zaistiť bezpečnosť zachyteného (či už pred útokom iného zachyteného, prípadne pred zranením, ktoré by si v tom stave mohol spôsobiť sám). Nie je preto rozhodujúce, ako k úrazu M. K. došlo a kto mu spôsobil smrteľné zranenie, lebo personál protialkolickej záchytnej stanice v každom prípade porušil právnu povinnosť (§ 420 Občianskeho zákonníka). V ďalšom sa odvolací súd stotožnil s právnym záverom prvostupňového súdu, že v danom

prípade je žalovaná naďalej pasívne vecne legitimovaná napriek včleneniu protialkoholickéj záchytnej stanice do C.. Na túto novozriadenú štátnu príspevkovú organizáciu prešla síce činnosť jej oddelenia – Centra pre liečbu drogových závislostí Fakultnej nemocnice (pod ktoré patrila aj protialkoholická záchytná stanica), v príslušnom delimitačnom protokole sa ale záväzok z tohto konania neuvádza. K samotnej výške žalobou uplatnených nárokov odvolací súd uviedol, že žalobcovia 1/ a 2/ boli v čase smrti M. K. odkázaní na jeho výživu. Súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav ohľadne možností a schopností zomrelého ako povinnej osoby a tiež ohľadne pomerov žalobcov. V prípade žalobcu 2/ odvolací súd na základe výpočtu, ktorý vysvetlil v odôvodnení napadnutého rozsudku, akceptoval výšku náhrady nákladov na jeho výživu od smrti otca (X.) vo výške 2 000 Sk mesačne, ale len do decembra 2004 (do času fiktívneho odchodu otca do starobného dôchodku). Náhrada nákladov na výživu žalobcu 2/ teda prichádzala do úvahy vo výške 2 000 Sk mesačne za 103 mesiacov a 25 dní, čo spolu predstavuje 207 600 Sk. Ohľadne nároku na náhradu nákladov na jeho výživu od 1. januára 2005 už ale nebolo možné žalobe vyhovieť, preto ju vo zvyšku zamietol. V prípade žalobkyne 1/ súd prvého stupňa správne považoval manželské výživné vo výške 2 000 Sk mesačne za primerané. Po zohľadnení skutočnosti, že žalobkyňa 1/ od 1. januára 2002 odišla do starobného dôchodku a bol jej vyplácaný vdovský dôchodok, sa odvolací súd stotožnil so súdom prvého stupňa aj čo do podstaty výpočtu náhrady nákladov na výživu pozostalej manželky. Postup a výpočet súdu prvého stupňa je v uvedenom smere správny, avšak náhrada predstavovala 68 941 Sk; žalovaná bolo dôvodne zaviazaná aj na zaplatenie náhrady nákladov pohrebu v preukázanej výške 44 043 Sk, takže spolu mala byť žalobkyni 1/ priznaná suma 112 984 Sk. Pokiaľ sa žalovaná domáhala použitia moderačného ustanovenia (§ 450 Občianskeho zákonníka) a zníženia náhrad z dôvodu, že M. K. spoluzavinil škodu na zdraví (§ 441 Občianskeho zákonníka) tým, že sa sám priviedol do stavu podnapitosti a vystavil nebezpečenstvu ujmy na zdraví, odvolací súd mal za to, že práve vzhľadom na okolnosti prípadu nie je možné použitie týchto ustanovení. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd uzavrel, že žaloba bola v danom prípade podaná dôvodne, a preto jej v rozsahu vyplývajúcom z prvostupňového i odvolacieho rozsudku bolo potrebné vyhovieť. Pretože po 1. januári 2009 bolo náhradu nákladov na výživu pozostalých potrebné vyčíslieť v novej mene a zároveň bolo potrebné opraviť drobnú počítaciu chybu, ktorej sa prvostupňový súd dopustil pri vyčíslňovaní náhrady priznávanej žalobkyni 1/ (namiesto 112 984 Sk uviedol nesprávnu sumu 112 991 Sk) odvolací súd zmenil rozsudok prvostupňového súdu, pričom žalovanú zaviazal zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 3 750,38 € (z toho 68 941 Sk titulom náhrady nákladov na jej výživu a 44 043 Sk titulom nákladov

pohrebu). Žalobcovi 2/ priznal sumu 6 891,06 € predstavujúcu náhradu nákladov na jeho výživu vo výške 207 600 Sk za obdobie od X. do 31. decembra 2004. V prevyšujúcej časti ich žalobu zamietol. Vzhľadom na zmenu rozsudku súdu prvého stupňa rozhodol odvolací súd o trovách celého konania (§ 142 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 150 O.s.p.).

Výroky rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. marca 2009 sp. zn. 1 Co 123/2007 ukladajúce žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu škody a trov konania napadla žalovaná dovolaním, v ktorom uplatnila dovolací dôvod uvedený v § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. (v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.) a dovolací dôvod uvedený v § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Uviedla, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať tým, že odvolací súd vo svojom (skoršom) zrušujúcom uznesení vyslovil záväzný právny názor, že základ nároku žalobcov je daný a že v predmetnej veci ide o objektívnu zodpovednosť žalovanej za škodu podľa § 420a Občianskeho zákonníka. O tomto právnom názore sa žalovaná dozvedela až z písomného vyhotovenia tohto uznesenia odvolacieho súdu. Za daného stavu potom nemohla uplatniť dôvody a dôkazy na vyvrátenie tohto právneho názoru. Nakoľko prvostupňový súd bol viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, nemohla byť zohľadnená obrana žalovanej, že v prejednávanej veci nie je daná jej objektívna zodpovednosť. V uvedenom zmysle teda došlo k procesnej vade konania relevantnej podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) vyplýva z nesprávnych záverov o pasívnej vecnej legitímácii žalovanej. Rozhodnutím Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 22. novembra 2004 č. 23099 – 10/2004 ako zriaďovateľa spolu s jeho rozhodnutím z toho istého dňa č. 23099 – 7/2004 bola činnosť protialkoholickéj záchytnéj stanice s účinnosťou od 21. decembra 2004 prevedená na novovzniknutú organizáciu – C. spolu so všetkými právami, povinnosťami ako aj záväzkami známymi a neznámymi. Dňom 21. decembra 2004 prestala byť preto žalovaná pasívne vecne legitimovaná, a to napriek tomu, že žalobou uplatnené nároky neboli výslovne spomenuté v príslušnom delimitačnom protokole. Nesprávnym je aj názor odvolacieho súdu, že v danej veci neprichádzala do úvahy aplikácia § 450 Občianskeho zákonníka. M. K. sa sám priviedol do stavu opitosti a vystavil nebezpečenstvu ujmy na jeho zdraví. Medzi jeho konaním a smrťou je jednoznačná príčinná súvislosť, ktorá mala byť zohľadnená (§ 441 Občianskeho zákonníka). Bolo by nespravodlivé, pokiaľ by žalovaná znášala následky poškodenia zdravia toho, kto si ich privodil sám. Z týchto dôvodov žiadala zrušiť rozsudky súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že skutočnosti uvádzané žalovanou nesvedčia o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Napadnuté rozhodnutie je vecne správne, preto dovolanie žalovanej žiadali zamietnuť a priznať im náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá je zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, len pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v § 237 O.s.p. (viď ďalej 1.) a § 238 O.s.p. (viď ďalej 2.).

1. Ustanovenie § 237 O.s.p. vyjadruje zámer, aby v prípade výskytu mimoriadne závažných procesných vád bolo dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. O vadu takejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vymenovaných procesných vád, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie vylúčené.

So zreteľom na § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade vymenovanej v § 237 O.s.p.

Dovolatelka procesné vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a žiadna z týchto vád ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Žalovaná v dovolaní tvrdí, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Poukazuje na to, že odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení vyslovil (pre žalovanú nepriaznivý) právny názor, o ktorom sa dozvedela až z písomného vyhotovenia rozhodnutia a v konaní nemohla uplatniť dôvody a dôkazy na vyvrátenie tohto právneho názoru. Súd prvého stupňa bol následne viazaný týmto právnym názorom a obrana žalovanej nemohla byť preto efektívna.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť procesne nesprávny postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia jeho procesných oprávnení priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Je pravdou, že právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý bol v danej veci vyslovený v jeho zrušujúcom uznesení, bol súd prvého stupňa v ďalšom konaní viazaný (§ 226 O.s.p.). Po zrušujúcom uznesení bola vec vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom ale mala žalovaná zachované všetky procesné oprávnenia účastníčky konania a spis nasvedčuje tomu, že tieto oprávnenia aj v plnom rozsahu realizovala. Zo spisu vyplýva, že žalovaná mala v súlade so zákonom vytvorený procesný priestor na uplatnenie oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania a tiež na potrebnú procesnú obranu v tomto konaní. V plnom rozsahu jej bola ponechaná nielen možnosť predkladať návrhy, navrhovať dôkazy, argumentovať a namietat' správnosť postupu súdu a všetkých jeho skutkových a právnych záverov, ale tiež možnosť podať opravný prostriedok proti (v poradí druhému) rozsudku súdu prvého stupňa. V súvislosti s tým treba uviesť, že pri rozhodovaní o jej odvolaní nebol odvolací súd viazaný právnymi závermi, ku ktorým dospel vo svojom skoršom rozhodnutí vydanom v tejto veci (R 68/1971); v neskoršom odvolacom konaní mohol dospieť aj k odlišným záverom, než sú závery, ku ktorým dospel v skoršom odvolacom konaní. V každom prípade je však významné to, že právnymi závermi súd prvého stupňa ani odvolací súd neodníma účastníkovi možnosť konať (vid' tiež 3.); tieto dôsledky nemalo v danom prípade ani vyslovenie záväzných právnych záverov či už v zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu alebo v jeho zmeňujúcom rozsudku.

Postupom súdov, ktorý v preskúmvanej veci zodpovedal zákonu, nemohla byť žalovanej odňatá možnosť konať.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v predmetnom konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. a že prípustnosť dovolania žalovanej z tohto ustanovenia nevyplýva.

2. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

2. 1. Niet pochýb, že dovolaním žalovanej je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v § 238 ods. 2 a 3 O.s.p.

2. 2. Zostalo posúdiť, či je podané dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 1 O.s.p. Keďže výroková časť dovolaním napadnutého rozsudku obsahuje viacero výrokov, bolo potrebné prípustnosť dovolania proti jednotlivým výrokom posudzovať samostatne.

2. 2. 1. Žalovaná dovolaním výslovne napadla výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, ktorým bola žalobkyni 1/ priznaná náhrada vo výške 3 750,38 € a žalobcovi 2/ vo výške 6 891,06 €.

Žalovaná vyvodzuje prípustnosť tejto časti jej dovolania (okrem namietanej procesnej vady v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.) z toho, že jej opravný prostriedok smeruje proti „zmeňujúcemu“ rozsudku odvolacieho súdu.

Prípustnosť dovolania proti zmeňujúcemu rozsudku (§ 238 ods. 1 O.s.p.) je založená na rozdielnosti rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa. O rozdielne rozsudky ide vtedy, ak oba súdy inak posúdili okolnosti významné pre rozhodnutie veci, v dôsledku čoho rozdielne určili alebo deklarovali práva a povinnosti účastníkov. Odlišnosťou

sa pritom nemá na mysli rozdielne právne posúdenie veci, pokiaľ nemalo vplyv na obsah práv a povinností účastníkov, ale záver súdu odlišne konštitujúci alebo deklarujúci práva a povinnosti v právnom vzťahu účastníkov. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, nie je významné formálne hľadisko (ako odvolací súd formálne rozhodol alebo ako formálne svoj výrok označil), ale obsahové hľadisko (vzájomný vzťah rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa v tom zmysle, či práva a povinnosti účastníkov v danom právnom vzťahu posúdili odlišne). Významné nie je ani to, či vo výrokoch rozsudkov súdov oboch stupňov sú alebo nie sú zvolené rovnaké formulácie – aj v tomto zmysle je rozhodujúce obsahové hľadisko. Pokiaľ odvolací súd vo svojom rozsudku posúdi práva a povinnosti účastníkov daného právneho vzťahu rovnako (zhodne), nejde o zmeňujúci rozsudok, ale o potvrdzujúci rozsudok.

Riešenie otázky prípustnosti tejto časti dovolania žalovanej v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. treba založiť na porovnaní (obsahu) rozsudkov súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu z aspektu nimi upravených práv a povinností účastníkov konania. Na základe tohto porovnania dovolací súd konštatuje, že:

- a) súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 112 991 Sk (3 750,61 €), odvolací súd „na rozdiel“ od neho 3 750,38 €; pričom vysvetlil, že rozdiel týchto súm vyplýva len z drobnej nesprávnosti matematického výpočtu,
- b) súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 259 600 Sk (8 617,14 €), odvolací súd na rozdiel od neho (nižšiu) sumu 6 891,06 €.

Odvolací súd teda tými výrokmi, ktorými priznal žalobkyni 1/ sumu 3 750,38 € a žalobcovi 2/ sumu 6 891,06 €, rozhodol z hľadiska konštituovania práv a povinností zhodne so súdom prvého stupňa (priznaním uvedených súm im priznal to isté, čo aj súd prvého stupňa). Procesná prípustnosť dovolania v časti, ktorá smeruje proti týmto výrokom, preto z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. nevyplýva. Z rozhodujúceho (obsahového) hľadiska tu ide o potvrdzujúce výroky rozsudku odvolacieho súdu (i keď sú formálne označené ako „zmeňujúce“), ktoré nevykazujú znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.

Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalovanej v uvedených častiach odmietol ako podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je procesne prípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

2. 2. 2. Prípustnosť časti dovolania žalovanej, ktorá smeruje proti výrokom rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania, treba posudzovať podľa ustanovení, ktoré upravujú prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu (§ 167 ods. 1 veta druhá O.s.p.). Prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu upravuje ustanovenie § 239 O.s.p., v zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. ale dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania prípustné nie je.

Dovolací súd vzhľadom na to dovolanie žalovanej v časti smerujúcej proti výrokom rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania odmietol ako podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je procesne prípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

2. 2. 3. I keď žalovaná v úvode dovolania vymedzila, proti ktorým výrokom rozsudku odvolacieho súdu podáva dovolanie (viď 2.2.1. a 2.2.2.), v závere dovolania žiada napadnutý rozsudok zrušiť ako celok. Dovolací súd preto pre prípad, že dovolaním napadla aj iné, než v úvode dovolania výslovne označené výroky odvolacieho súdu, uvádza nasledovné:

Pokiaľ žalovaná napadla výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bola žaloba „v prevyšujúcej časti zamietnutá“ (t.j. nad rámec toho, čo odvolací súd priznal), je potrebné uviesť, že prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku – či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená ustanoveniami § 236 až § 239 O.s.p.). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie – či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania treba vziať na zreteľ, či dovolateľ bol negatívne dotknutý napadnutým rozhodnutím (viď tiež R 50/1999).

Výrokom rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa tak, že žalobu „v prevyšujúcej časti“ zamietol, nebolo z procesného hľadiska negatívne zasiahnuté do právneho postavenia žalovanej (proti nej smerujúca žaloba bola zamietnutá, čo je v jej procesnom záujme). Tento záver sa vzťahuje aj na výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol prvostupňový rozsudok zmenený tak, že žalobcovi 2/ priznaná

suma bola znížená z 259 600 Sk (t.j. 8 617 €) na 6 891,06 €. Napokon sa to isté vzťahuje aj na výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zrušený výrok rozsudku súdu prvého stupňa o poplatkovej povinnosti žalovanej.

Z týchto dôvodov by v uvedených častiach išlo dovolanie podané tým, kto nie je subjektívne oprávnený podať dovolanie, ktoré by bolo potrebné odmietnuť podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.

3. Žalovaná tvrdí, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci nie je procesnou vadou v zmysle § 237 O.s.p. ani okolnosťou, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania v zmysle § 238 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (len) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); zároveň je zhodne zastávaný názor, že samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá procesnú prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

Ani v prípade, že by námietka žalovanej o nesprávnom právnom posúdení veci bola opodstatnená, nebola by namietaná okolnosť spôsobilá založiť prípustnosť jej dovolania.

4. Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej ako celok odmietol. So zreteľom na (procesný) dôvod odmietnutia dovolania žalovanej nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu, či žalovaná opodstatnene uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.; neskúmal preto, či v predmetnej veci

bola žalovaná pasívne vecne legitimovaná a či boli dané dôvody hodné osobitného zreteľa opodstatňujúce primerané zníženie náhrady škody (§ 450 Občianskeho zákonníka).

5. V dovolacom konaní procesne úspešným žalobcom 1/ a 2/ vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorý úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu požiadali o priznanie náhrady trov dovolacieho konania, ktorú vyčíslili za dva úkony právnej služby a dva tzv. režijné paušály. Najvyšší súd Slovenskej republiky im v súlade s praxou zaužívanou v dovolacom konaní priznal náhradu trov tohto konania vo výške zodpovedajúcej odmene advokátky za jeden úkon právnej služby (vyjadrenie k dovolaniu zo 16. júna 2009 vypracované advokátkou, ktorá ich zastupovala už na súdoch nižších stupňov). S prihliadnutím na ustanovenia § 10 ods. 1, § 13 ods. 2, 3, § 14 ods. 1 písm. c/ a § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení do 31. mája 2010 priznal žalobcom náhradu trov dovolacieho konania v celkovej výške 179,55 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. novembra 2011

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková